

Борисова Т. С.,
Херсонський державний університет, м. Херсон

ЛЕЕТ ЯК СУЧАСНИЙ ВИД КОМУНІКАЦІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Статтю присвячено сучасному засобу комунікації користувачів персональних комп'ютерів в мережі Інтернет – мові Leet. Основну увагу приділено морфологічним, синтаксичним характеристикам та особливостям її перекладу.

Ключові слова: жаргон, аббревіація, мова Leet.

Статья посвящена современному способу общения пользователей персональных компьютеров в сети Интернет – языку Leet. Основной акцент сделан на его морфологических и синтаксических характеристиках, а также особенностях перевода.

Ключевые слова: жаргон, аббревиация, язык Leet.

The article focuses on the IT modern means of communication. The main accent is made on morphological and syntactical description of "Leet speak" and its translation peculiarity.

Key words: jargon, abbreviation, Leet language.

Мова спілкування в мережі Інтернет є одним з найскладніших та найцікавіших елементів для розуміння та перекладу, особливо в спеціальних текстах. Впродовж останніх десятиліть в різних мовах збільшується кількість аббревіатур, нумеронімів, акронімів, які активно використовуються у "всесвітній павутині" для кодування певної інформації. Інтенсивність і складність цього процесу визначають актуальність проблеми декодування та перекладу новоутворених лексичних одиниць, необхідність звернення до їх ретельного вивчення.

Мета даної статті полягає у розгляді Leet – сучасного засобу комунікації, специфічної мови, яка призначена для шифрування слів та, навіть, цілих речень, що не повинні бути зрозумілими для більшості користувачів Інтернету.

Мова Leet (від англ. Elite – елітний) утворилася в Bulletin Board System (електронна дошка об'яв) в 1990 році, де статус "елітний" надавав користувачам доступ до файлів і до спеціальних чатів. Вона була створена, щоб обходити заборони і мовні фільтри, розроблені у цій системі, а також, щоб адміністратор не зрозумів про що йде мова, і не закрив дану тему. Спочатку вона вважалася виключно мовою хакерів, але пізніше перейшла й у мейнстрім [2]. Однак "професійний" Leet може використовувати комбінації криптологічних прийомів, що роблять написане ґрунтовно незрозумілим для необізнаних, адже поширеним є повна або часткова заміна літер схожими за написанням цифрами, знаками пунктуації, математичними символами та ін. Термін Leet сам по собі часто записується як 31337, 1+3+3+7, 133t або 1337 в різних варіантах. Коли ця мова стала більш поширеною, цей термін став записуватися 10100111001 (двійковий запис 1337), щоб зробити його ще менш зрозумілим.

Відмітною особливістю словотворення у мові Leet є використання суфікса **-xor** (а також **-zor**, як один з варіантів). Він може використовуватися як стандартний для англійської мови суфікс **-er** або **-or**, щоб відрізнити іменник, що позначає людину, яка належить до певної професії, від дієслова. Наприклад, *pwnzor* (*owner* – власник) і *haxxor* (*hacker* – хакер). **-Xxor**, **-zor**, **-zorzz** і **-xxorxx** також застосовуються як суфікси порівняльної і найвищої ступені прикметників. Слова з цими суфіксами мають велику міру інтенсивності. Іменники, що позначають приналежність людини до певної професії, з цими суфіксами можуть також стати дієсловами, зазвичай при додаванні до них **-ed** або **-'d**. Так, фраза *"ou have been pwnzored"* стає еквівалентною фразі *"you have been pwned"* (*"тебе перемогли"*). Ці суфікси також можуть додаватися до основи будь-якого іншого дієслова без зміни сенсу. Дієслова, що утворилися, відмінюються так само, як і правильні англійські дієслова. Через вимову суфікса **-xor** ([z], як в слові *xylophone*) носії мови Leet стали використовувати в тому ж значенні суфікси **-zor** і **-zorz**. Додавання **-ri**– до слів з цими суфіксами передає вищу міру іронії, наприклад, *"I am the suxorixorage"*. Також в цьому значенні використовується суфікс **-izzle** (*owndizzle*) [10]. Дієслова можуть переходити в іменники просто при додаванні до них суфікса **-age** (наприклад, *speakage*). Аналогічно, прикметники стають іменниками за допомогою суфікса **-ness** (*Leetness*). Через високу мінливість мови такі іменники можуть також використовуватися як дієслова, наприклад, *"Complete Pwnage"* (*Completely owned* – повністю переможений). Суфікс **-ness** найчастіше використовується, щоб збільшити виразність слова: наприклад, *"coolness!"*, *"lulzness"*. У реченнях використання подібних іменників вважається більш емоційним у комбінації з дієсловом "to be", ніж "to have" (наприклад: *that was pwnage* значить *he has pwnage*). У формах простого минулого часу, що закінчуються на **-ed**, користувачі мови Leet можуть використовувати апостроф замість **e**, як в поетичній мові минулих століть, наприклад, *pwned* стає *pwn'd*. Але, на відміну від поетичної мови, використання апострофа тут підкреслює вимову явного звуку. Правила мови Leet дозволяють опускаючи пунктуаційні знаки (це часто відбувається із-за великої швидкості набору символів у спілкуванні), таким чином апостроф може міняти свою позицію в слові, без зміни його сенсу. Інколи буква **e** зовсім не пишеться, а слово може закінчуватися на **t**, наприклад, *owned* може писатися як *ownt*. Слова, що закінчуються на **-and**, **-anned**, **-ant** або схожі звуки, інколи пишуться з суфіксом **-&** на кінці. Найчастіше таке написання зустрічається в слові *banned* (заперечений/заблокований/забанений), наприклад: *"I'm sorry, you've been b&"*. Як альтернатива такому написанню зустрічається написання *"B7"* (тому що символи "&" і "7" розташовуються на одній і тій же клавіші). Також зафіксоване використання **-z** замість **-s** наприкінці іменників у множині (*clientz*, *parnterz*), а також написання *T3H* замість *THE* [1].

Основна характеристика цієї мови – це умисне неправильне використання граматичних форм та правил синтаксису. Як і інші жаргони хакерів, Leet використовує граматику дуже недбало. Вільна граматики та вільне написання кодують певний рівень виразності або іронії слова. Читач повинен покладатися більше на інтуїтивний розбір слів в реченні, ніж на реальну його структуру. Зокрема, люди що “говорять” на мові Leet дуже часто використовують віддієслівні іменники, перетворювати дієслова на іменники (і назад), як більш емоційно виразні форми. Наприклад, пропозиція “*Bob rocks*” менш виразна, чим “*Bob r0xx0rz*” (зроблені орфографічні зміни), або “*Bob is t3h r0xx0rz*” (орфографічні та граматичні зміни), або “*OMFG D00d Bob is t3h UBER 1337 R0xx0rz LOL*” (комбінація орфографічних та граматичних змін вихідного тексту зі словами-інтенсифікаторами). Однак всі ці фрази мають одне й те ж семантичне значення. Винахід нових форм слів дуже схильний до узагальнення, як і в інших жаргонах хакерів. Наприклад, якщо *haxored* це форма минулого часу від дієслова *to hack* (*hack* – *haxor* – *haxored*) (незаконно діставати доступ до комп’ютерних програм), то *winzored* це форма минулого часу від дієслова *to win* [3].

Мова Leet має також свої просторіччя. Багато з них жаргівливі, засновані на частих помилках в написанні, звичках новачків або на недолюку знань культури і звичаїв Інтернету. Leet заснований не лише на базі англійської мови. Грецька, російська, китайська мови та багато інших мають свої форми Leet, і Leet однієї мови може при необхідності використовувати форми Leet іншої мови. Найпопулярніша пошукова система GOOGLE навіть має свою версію на мові Leet [7].

Мова Leet може мати свої ритми і ритм, хоча усний варіант не дуже поширений, але це мова з фіксованим наголосом. Це використовується для підбору і комбінування співзвучних слів, або спеціального “кодування” їх, щоб вони могли римуватися. Така, наприклад, фрази “*roffle my woffles*” (*roffle* – це похідне від акроніма ROFL), або “*roxorz your boxorz*” [11].

Ще одна відмітна особливість мови Leet – велика кількість знаків окликів у реченнях. Інколи, випадково або навмисно, через те, що знак оклику знаходиться на одній кнопці з цифрою 1, в ряди знаків окликів потрапляють одиниці (наприклад: “*This is really exciting!!!*”). Це особливо характерно для спілкування в мережевих комп’ютерних іграх (“Counter Strike”, “Fallout”, “Call of Duty” та ін.), де гравці вимушені друкувати дуже швидко, інакше, поки вони друкують, вони можуть програти. Схожа трансформація може відбуватися і зі знаком питання (“*What are you talking about??!*”, “*Щооо-о-оо-???*”). За допомогою вживання одиниць замість знаків окликів може виражатися сарказм, наприклад: “*This is really exciting!!!!!!oneoneone*” або “*This is really exciting!!!!!!eleven*”. Сарказм очевидний, оскільки навряд чи можна випадково написати замість декількох знаків окликів слово *one* або *eleven*. Цей феномен спілкування в мережі Інтернет вже перейшов до традиційної, звичної форми вираження емоцій, та має специфічну назву “oneoneone” (“одиногодин”) [9].

Наведемо декілька прикладів слів та словосполучень мови Leet у структурі яких зафіксовані: заміщення літер математичними символами, знаками пунктуації та цифрами: *l4m3r* (англ. *lamer*) – *ламер*, *1 (4/”7 |_/V /) 3|2574/V/|V0|_|2 V|2171/V9.17’5 (0^||=| |51|V9 – “I can’t understand your writing. It’s confusing”, c’bewb }|{e ew,e -)тих M9IrKux (!)paHLLy3cKux бу/loK ga Bblneu* 4aIO – рос. “съешь же еще этих мяких французских булок да выпей чаю”, “K4713 12 7h3 w1|| @ P00L” (англ. *Katie is a good pool player*) – “*Keimi* – гарна пловчиха”; використання фонетичних еквівалентів: *eye* або *3y3* замість “*I*”; капіталізація (написання великими літерами): *sUch aS tHiS*, різні типи аббревіатур: *yus* (англ. *you use same*) – *угода з людиною у використанні цієї або іншої технології*, *OMGWTF* (англ. *oh my god what the fuck*) – *вишук, що виражає крайню міру спантелеченості або несхвалення*, *bl* (англ. *bad luck*) – *не пощастило*, *gl* (англ. *good luck*) – *успіхів*, *gg* (англ. *good game*) – *схвалення*: “*хороший момент*”, “*добре зіграв*”, *stfu* (англ. *shut the fuck up*) – *образливе “заткнися”*, *wr* (англ. *well played*) – *див. gg, hf* (англ. *have fun*) – *відмінно повеселитися*, *ty* (англ. *thank you*) – *дякую*, *KKTHXBYE* (англ. *OK, thanks and good bye*) – *добре, дякую, до побачення*, *n00b* (англ. *newbie, noob*) – *новачок*, *pr0n* (англ. *porn*) – *порнографія*, *suxxor, suxxorz* (англ. *to suck*) – *вираження несхвалення*, слова-гібриди: “*phreak*” від слів *phone* та *freak* – *англ. телефон та дивак, схилений*; комбінація різних прийомів словотворення: *w8* (англ. *wait*) – *чекання*, *p1r8* (англ. *pirate*) – *пірат*, *hax0r* (англ. *hacker*) – *хакер*, *w00t* (англ. *We Owned Other Team*) – *схвальний вишук*. Досить часто букви не заміщуються, а “випадають”: *Age duz not protek U frm luv bt luv 2 som Xtnt proteks U frm age*.*

Як ми бачимо з наведених вище прикладів, при роботі з такими типами скорочень можливе використання лише “розшифровування” відповідною повною формою слова або словосполучення (цей спосіб використовується тоді, коли у мові перекладу відсутнє відповідне скорочення, причому для перекладу необхідно визначити повну форму скорочення у мові оригіналу). В мережі Інтернет існують декілька “онлайн-перекладачів” [4, 5], але вони далеко не завжди задовольняють потреби пошуковців, одже, є потреба у спеціальному тлумачному словнику мови Leet.

Таким чином, дослідження та переклад комп’ютерних текстів, та їх складових – термінів, аббревіатур, скорочень та ін. – є актуальною темою сьогодення. Оскільки процес поширення новітніх технологій продовжується, виникнення нових засобів комунікації та потреба у їх тлумаченні залишаються незмінними.

Перспективним вважаємо продовження дослідження мови Leet у перекладацькому аспекті.

Література:

1. Mitchell A. A Leet Primer [Electronic Reference] / A. Mitchell. – Access mode: <http://www.technewsworld.com/story/47607.html>
2. Rome J. A. Relax We Understand j00 [Electronic Reference] / J. A. Rome, T. Oakley. – Access mode: <http://web.archive.org/web/20070216195207/http://www.case.edu/orgs/sigmataudelta/submissions/rome-relaxweunderstand.htm>
3. <http://en.wikipedia.org/wiki/Leet>

4. <http://forum.ekvium.com/index.php?action=1337>
5. <http://www.thenetw0rk.com/features/leet.shtml>
6. <http://www.albinoblacksheep.com/text/leet>
7. <http://www.google.com/webhp?hl=xx-hacker>
8. <http://ryanross.net/leet/>
9. http://www.netlore.ru/Leet_speak
10. <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/11237>
11. http://www.h2g2.com/approved_entry/A787917
12. <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/1627277>